

ZAHRANIČNÍ POMOC EVROPSKÉ UNIE

Vypracovali CEBRE - Česká podnikatelská reprezentace při EU
a Stálé zastoupení ČR při EU ve spolupráci
s portálem BusinessInfo.cz

Permanent Representation
of the Czech Republic
to the European Union

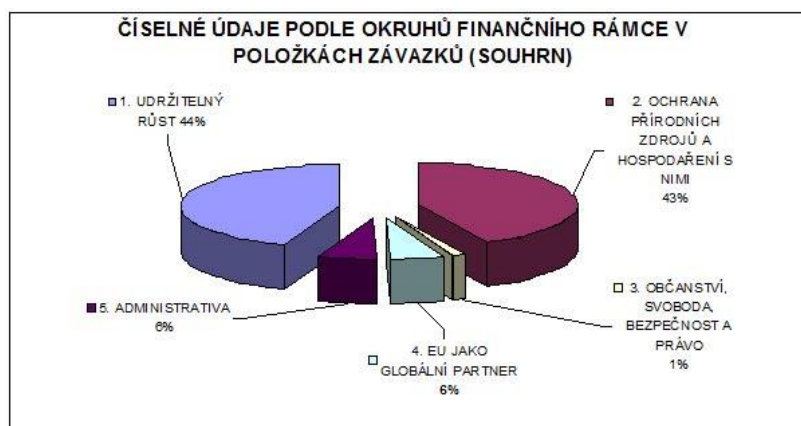
BusinessInfo.cz
Oficiální portál pro podnikání a export

1 ZAHRANIČNÍ POMOC EVROPSKÉ UNIE

Zájmem Evropské unie je bránit chudobě, nestabilitě a konfliktům ve světě. Z tohoto důvodu je důležitou politikou Evropské unie zahraniční pomoc třetím zemím. Zahraniční pomoc EU je poskytována ze zdrojů společného unijního rozpočtu a z tzv. Evropského rozvojového fondu (EDF). Tyto prostředky každoročně dosahují výše téměř 9 mld. EUR, tzn. přibližně 235 mld. CZK. Zahraniční pomoc EU je poskytována na základě širokého spektra regionálně nebo tematicky zaměřených programů, které jsou vypracovány Evropskou komisí (EK).

Vnější působení EU (rozpočtová kapitola "EU jako globální hráč") zůstává jednou z priorit v rámci současné finanční perspektivy EU, stanovující rámec pro alokaci prostředků v letech 2007 až 2013. Evropská komise v dokumentu „Budování naší společné budoucnosti“ řadí **Evropu jako silného globálního aktéra** mezi tři klíčové priority (vedle udržitelného rozvoje EU a konceptu evropského občanství).

Na obrázku je zobrazena procentuální výše finančních prostředků, které míří na zahraniční pomoc EU v období 2007 - 2013.

Zdroj: [Souhrnný rozpočet Evropské unie pro rozpočtový rok 2009](#)

Následující **Zprávy** uvádí výši a aktuální využití finančních prostředků, které v uplynulém období směřovaly na zahraniční pomoc EU

v roce 2007

[zde](#) a [zde](#)

v roce 2008

[zde](#) a [zde](#)

v roce 2009

[zde](#) a [zde](#)

v roce 2010

[zde](#) a [zde](#)

1.1 Programy a nástroje zahraniční pomoci EU

Programy zahraniční pomoci EU se třetími zeměmi jsou buď roční, nebo víceleté. Pro každé teritorium existují jak **geograficky zaměřené programy (bilaterální a regionální programy)**, tak i **sektorově zaměřené programy**, které pokrývají více zemí v daném regionu.

EU pro potřeby implementace těchto programů zahraniční pomoci na období 2007 – 2013 disponuje souborem tzv. vnějších **finančních nástrojů** EU, které stanoví, za jakých podmínek a jakým konkrétním způsobem lze unijní finanční prostředky na tyto programy uvolnit.

Regiony jsou primárně financovány z **geografických nástrojů** zahraniční pomoci EU, které jsou vymezeny následovně:

- ✓ Kandidátské a potenciální kandidátské země pro vstup do EU

Politika rozšíření a její cíle jsou podporovány finančním nástrojem **IPA**, který pomáhá kandidátským a potenciálně kandidátským zemím ve snaze splnit kritéria členství v EU a harmonizovat své standardy a politiky s EU. Dále podporuje jejich socio-ekonomický rozvoj, připravuje jejich hospodářství na konkurenční tlak otevřeného trhu a jejich budoucí čerpání ze strukturálních fondů EU. Celková alokace IPA na období 2007 – 2013 činí zhruba 11,5 mld. EUR.

- více informací [zde](#)

- ✓ Sousedské země EU v jižním Středomoří a východní Evropě

Politika sousedství se opírá o finanční nástroj **ENPI**, ze kterého mohou čerpat země bezprostředně sousedící s EU. Nástroj slouží na podporu politických a ekonomických reforem, jež zmírní rozdíly mezi sousedními státy a EU a vytvoří tak vzájemné stabilní a bezpečné prostředí. Celková alokace ENPI na období 2007 – 2013, včetně navýšení v roce 2011, představuje cca. 12,4 mld. EUR.

- více informací [zde](#)

- ✓ Země Asie, Střední Asie, Latinské Ameriky a Středního východu

Pro realizaci **rozvojové spolupráce**, jejímž cílem je dosáhnout omezení chudoby, udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje, vč. Rozvojových cílů tisíciletí, podpory demokracie, lidských práv a právního státu, a hladkou a postupnou integraci rozvojových zemí do světového hospodářství, slouží finanční nástroj **DCI**. Celková alokace DCI na období 2007 – 2013 se pohybuje kolem 16,9 mld. EUR (z toho na geografickou část je věnováno cca. 10 mld. EUR).

- více informací [zde](#)

- ✓ Země ACP (Afrika, Karibik a Tichomoří)

Země **ACP** jsou podporovány v rámci Evropského rozvojového fondu (**EDF**), který stojí mimo rozpočet EU a řídí se tedy vlastními pravidly (viz kapitola 1.2).

- více informací [zde](#)

✓ Průmyslově vyspělé země

V případě **spolupráce s rozvinutými státy světa** pro EU existuje potřeba užší spolupráce v oblasti kulturního, vědecko-technologického a hospodářského partnerství. Na podporu této spolupráce byl vytvořen finanční nástroj **ICI**. Jeho celková alokace na období 2007 – 2013 dosahuje zhruba 172 mil. EUR.

- více informací [zde](#)

Vedle regionálních, pak EU dále spravuje i **globálně zaměřené programy** bez teritoriálního vymezení, které se soustředí na řešení naléhavých problémů globálního významu. Ty jsou financovány z následujících nástrojů EU:

✓ Evropský nástroj pro demokracii a lidská práva (**EIDHR**)

- více informací [zde](#)

✓ Nástroj stability (**IFS**)

- více informací [zde](#)

✓ Nástroj pro spolupráci v jaderné bezpečnosti (**INSC**)

- více informací [zde](#)

Nástroj rozvojové spolupráce (**DCI**) obsahuje také další tzv. **tematické programy**, které se týkají průřezových otázek bezpečnosti potravin a potravinové pomoci, životního prostředí a přírodních zdrojů, migrace a azylu, sociálního rozvoje nebo přímo zapojení nevládních organizací:

✓ bezpečnost potravin a potravinová pomoc (**FSTP & FF**)

- více informací [zde](#) a [zde](#)

✓ ochrana životního prostředí a přírodních zdrojů (**Environment**)

- více informací [zde](#)

✓ migrace a azyl (**Migration**)

- více informací [zde](#)

✓ sociální rozvoj vč. rovnosti žen a mužů (**Investing in people**)

- více informací [zde](#)

✓ zapojení nevládních organizací a místních samospráv (**NSA/LA**)

- více informací [zde](#)

A konečně i poslední, **specifické finanční nástroje**, kterými EU na období 2007 – 2013 v rámci své zahraniční pomoci disponuje a které jsou určené

✓ **pro makroekonomickou pomoc**, kterou EU v rámci své spolupráce třetím zemím poskytuje (**MFA**)

- více informací [zde](#)

✓ **pro garance a záruky**, které si EU v rámci svých vnějších vztahů na spolupráci s třetími státy vytváří (**GF**)

- více informací [zde](#)

- ✓ **pro oblast civilní ochrany**, ve které EU třetím zemím napomáhá (**CPI**)
 - více informací [zde](#)
- ✓ **pro oblast humanitární pomoci**, kterou v případě třetích zemí EU jednotlivým státům poskytuje (**HUMA**) i bez ohledu na vzájemně navázané vztahy
 - více informací [zde](#)

1.2 Evropský rozvojový fond

V rámci **rozvojové politiky** je rozvojová pomoc poskytována státům Afriky, Karibské oblasti a Tichomoří (země ACP) financována z **EDF** (Evropského rozvojového fondu).

Fond funguje od roku 1959 a jeho prostřednictvím je podporován především hospodářský rozvoj států skupiny ACP. Jedná se o mezivládní fond, a proto stojí mimo rozpočet EU. To v praxi znamená, že je financován přímo prostřednictvím příspěvků jednotlivých členských států a je spravován podle vlastních pravidel. Od roku 2008 funguje již 10. EDF, do nějž poprvé přispívají i nové členské státy EU-12. Financování probíhá podle dohodnutého distribučního klíče. Celková částka 10. EDF je 22,7 mld. EUR pro období 2008 – 2013. ČR se podílí na jeho financování částkou 115,678 mil. EUR

2 PROGRAMY A FINANČNÍ NÁSTROJE ZAHRANIČNÍ POMOCI EVROPSKÉ UNIE

Rozpočtové období 2007–2013 s sebou přineslo reformu zahraniční pomoci EU jako takové. Množství programů bylo nahrazeno základními finančními nástroji a zúžil se i celkový rozsah jednotlivých témat, ve kterých EU ve světě na globální úrovni aktivně vystupuje.

Tato kapitola obsahuje výčet nástrojů vnější spolupráce EU s podrobnější definicí jejich zaměření.

2.1 Kandidátské a potenciální kandidátské země pro vstup do EU

Za půlstoletí své existence se EU stále více integrovala a zároveň přijímala velké množství nových členů. Většinou probíhaly oba procesy současně. Rostoucí počet členů je součástí vývoje evropské integrace od jejího počátku. Dnešní EU s 27 členskými státy a téměř 500 miliony obyvatel je bezpečnější, více prosperující, silnější a má větší vliv ve světě než původní Evropské hospodářské společenství se 6 členy a necelými 200 miliony obyvatel. EU je vedle společných hodnot, jako jsou mír, svoboda, demokracie, právní stát, tolerance a solidarita, také největší hospodářskou zónou na světě. Větší vnitřní trh a nové obchodní příležitosti zvýšily prosperitu EU a vlády členských států se shodly, že vyhlídku na členství v EU umožní i zemím v jihovýchodní Evropě, a že se tyto země mohou stát plnohodnotnými členy EU, pokud pro to splní nezbytné požadavky.

Hlavním cílem předvstupní pomoci v rámci **Nástroje předvstupní pomoci (IPA)** je proto podpora zavádění nezbytných politických, ekonomických a institucionálních reforem v souladu s normami EU. Podporované reformy mají za úkol zlepšit životní úroveň občanů v zemích přijímajících tuto pomoc a připravit tyto země na budoucí čerpání finančních prostředků, kterými disponuje EU v rámci svých nástrojů strukturální a kohezní politiky. **Finanční prostředky IPA** pro současný finanční rámec 2007-2013 přitom činí **11,5 miliardy EUR**.

2.1.1 Abecední přehled zemí IPA

- ✓ [Albánie](#)
- ✓ [Bosna a Hercegovina](#)
- ✓ [Černá Hora](#)
- ✓ [Chorvatsko](#)
- ✓ [Kosovo](#)
- ✓ [Makedonie](#)
- ✓ [Srbsko](#)
- ✓ [Turecko](#)
- ✓ [Island](#)

2.1.2 Regionální programy IPA

Aby bylo dosaženo cílů pro každou jednotlivou zemi co možná nejúčinněji, jsou regionální programy IPA tvořeny z následujících složek (komponent):

- I.** pomoc v přechodném období a budování institucí
- II.** přeshraniční spolupráce (s členskými státy EU, případně dalšími zeměmi)
- III.** regionální rozvoj (rozvoj dopravy, životního prostředí a hospodářství)
- IV.** rozvoj lidských zdrojů (posilování lidského kapitálu a boj proti jakýmkoli formám vyloučení ze společnosti)
- V.** rozvoj venkova

Komponenty I a II mohou využít všechny země. Komponenta I zahrnuje budování institucí a s tím i spojené finanční náklady na přechodná období a stabilizaci regionu. K realizaci této komponenty slouží každoroční národní programy a programy společné pro několik přijímajících zemí najednou. Komponenta II podporuje přeshraniční spolupráci mezi kandidátskými a potencionálními kandidátskými zeměmi navzájem a mezi nimi a členskými státy. Může se z ní financovat také účast zemí přijímajících pomoc ze strukturálních fondů pro mezistátní spolupráci nebo případně účast na programech spolupráce pobřežních oblastí v rámci Nástroje evropského sousedství a partnerství (ENPI).

Komponent III, IV a V se mohou účastnit pouze kandidátské země. Tyto komponenty mají za úkol připravit řízení strukturálních a kohezních fondů a fondů pro rozvoj venkova po vstupu těchto zemí do EU.

Kandidátské země jsou Bývalá jugoslávská republika Makedonie, Černá Hora, Srbsko, Turecko a Island.

S Chorvatskem byla zahájena **přístupová jednání** 30. června 2011. Předpokládané datum vstupu Chorvatska do EU je 1. červenec 2013.

Potenciální kandidátské země jsou Albánie, Bosna a Hercegovina a Kosovo podle rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1244.

Více informací k plánovanému využití těchto regionálních programů IPA jednotlivými státy [zde](#).

Důležitou složkou regionální spolupráce mezi EU a státy jihovýchodní Evropy je i **technická pomoc**, jejímž prostřednictvím EU jednak posiluje, ale také i ověřuje administrativní kapacity těchto zemí - tj. zda jsou skutečně jednotlivé normy EU schopny tyto státy přejímat, provádět a na každodenní bázi vynucovat. Technická pomoc se zaměřuje na dvě základní oblasti: na přenos know-how a na investice.

Více informací k této technické pomoci [zde](#).

Od roku 2009 rovněž funguje tzv. Investiční rámec pro Západní Balkán (**Western Balkans Investment Framework - WBIF**), který je iniciativou Evropské komise, Evropské investiční banky, Evropské banky pro obnovu a rozvoj a Rozvojové banky Rady Evropy. Cílem je podpořit projekty na západním Balkáně formou půjček a grantů. Podporovanými oblastmi jsou infrastruktura, podpora malých a středních podniků, energetická účinnost a ostatní oblasti investic.

Více informací k WBIF [zde](#).

2.1.3 Právní základ IPA

Právním základem finančního nástroje IPA je Nařízení Rady č. 1085/2006 ze dne 17. 7. 2006, Nařízení Komise č. 718/2007 ze dne 12. 6. 2007, kterým se provádí Nařízení Rady č. 1085/2006 a Rozhodnutí Komise č. 766/2007 ze dne 14. 11. 2007 o stanovení seznamu způsobilých územních celků a oblastí pro financování přeshraniční spolupráce.

Více informací [zde](#).

2.1.4 Jednotný nástroj IPA

IPA od roku 2007 nahradila dřívější programy Phare, SAPARD, ISPA, předvstupní nástroj pro Turecko a CARDS (od 1. 1. 2007), které v období 2007 – 2013 fungují již jednotně pod nástrojem IPA.

2.1.5 Kontaktní údaje pro programy IPA

Problematicke rozšíření EU se primárně věnuje **Generální ředitelství (GŘ) Evropské komise pro rozšíření** (komponenta I), na jehož webových stránkách jsou k dispozici také veškeré [informace](#).

Vzhledem k tomu, že většina pomoci EU je již dnes v případě zemí jihovýchodní Evropy decentralizována (více informací [zde](#)), doporučujeme aktuality sledovat i na webových stránkách jednotlivých **Delegací Evropské unie ve světě v příslušném teritoriu** (více informací [zde](#)).

Za komponentu II (sdílená odpovědnost s GŘ pro rozšíření) a komponentu III odpovídá **GŘ pro regionální rozvoj** (více informací [zde](#)).

Za komponentu IV odpovídá **GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti** (více informací [zde](#)).

Za komponentu V odpovídá **GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova** (více informací [zde](#)).

Kontakty na osoby **v kandidátských zemích** odpovědné za technickou pomoc naleznete [zde](#).

Kontakty na osoby **v potenciálně kandidátských zemích** odpovědné za technickou pomoc naleznete [zde](#).

Kontakty na osoby **v členských zemích EU** odpovědné za technickou pomoc naleznete [zde](#).

Přenos know-how a investice v zemích jihovýchodní Evropy podporuje EU také prostřednictvím programů technické pomoci:

- ✓ [TAIEX](#)
- ✓ [SIGMA](#)

a národních kontaktních míst na podporu vzdělávacích programů **GŘ pro vzdělávání a kulturu** (více informací [zde](#)).

V případě zájmu o některý z těchto programů IPA doporučujeme rovněž vedle výše uvedených institucí a osob kontaktovat náš místně příslušný Zastupitelský úřad ČR v dané zemi anebo [Ministerstvo zahraničních věcí ČR](#). Praktické informace Vám může podat [agentura na podporu exportu CzechTrade](#) nebo [Stálé zastoupení ČR v Bruselu](#).

2.1.6 Praktické informace k programům IPA

Aktuální výzvy a výběrová řízení [zde](#).

Praktický průvodce [zde](#),

a dále [zde](#).

2.2 Sousední země EU na Jihu a Východě

Za účelem rozvíjení vztahů mezi sousedy na východě a jihu Evropy uplatňuje EU politiku sousedství. Výjimku tvoří Rusko, se kterým EU spolupracuje na základě strategického partnerství. V rámci politiky sousedství a partnerství (včetně Ruska) pak EU pro těchto 17 zemí využívá finanční nástroj **ENPI - Nástroj evropského sousedství a partnerství**, jehož cílem je posílení spolupráce s bezprostředními sousedy EU tak, aby byl vytvořen prostor sdílených hodnot, stability, prosperity, bezpečí a dobrého sousedství. Jeho strategickým cílem je přispět ke zlepšení a prohloubení především ekonomické a regionální integrace prostřednictvím širokého spektra jednotlivých oblastí spolupráce.

Finanční prostředky vyčleněné na ENPI pro období 2007 – 2013, včetně navýšení v roce 2011, **činí zhruba 12,4 mld. EUR.**

2.2.1 Abecední přehled zemí ENPI

2.2.1.1 Země na Východě

- ✓ [Arménie](#)
- ✓ [Ázerbájdžán](#)
- ✓ [Bělorusko](#)
- ✓ [Gruzie](#)
- ✓ [Moldavsko](#)
- ✓ [Rusko](#)
- ✓ [Ukrajina](#)

2.2.1.2 Země na Jihu

- ✓ [Alžírsko](#)
- ✓ [Egypt](#)
- ✓ [Izrael](#)
- ✓ [Jordánsko](#)
- ✓ [Libanon](#)
- ✓ [Libye](#)
- ✓ [Maroko](#)
- ✓ [Palestina](#)
- ✓ [Sýrie](#)
- ✓ [Tunisko](#)

2.2.2 Regionální programy ENPI

2.2.2.1 Sektorové programy pro region Východ

V rámci nástroje ENPI jsou financovány mj. následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ Doprava
- ✓ Energetika
- ✓ Udržitelné řízení přírodních zdrojů
- ✓ Životní prostředí a změna klimatu
- ✓ Kontrola hranic a migrace, boj proti organizovanému zločinu
- ✓ Ekonomická integrace
- ✓ Lidská práva a demokratizace
- ✓ Socio-kulturní vztahy
- ✓ Nakládání s opuštěnou municí a zbraněmi

Více informací k plánovanému využití těchto regionálních programů ENPI jednotlivými státy [zde](#).

Specificky k vybraným oblastem spolupráce pak více informací zde:

- ✓ [Doprava](#)
- ✓ [Energetika](#)
- ✓ [Udržitelné řízení přírodních zdrojů](#)

2.2.2.2 Sektorové programy pro region Jih

V rámci nástroje ENPI jsou financovány mj. následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ Mírový proces na Blízkém východě, Spravedlnost, Bezpečnost a migrace, Síť zahraničněpolitických institutů, Civilní ochrana
- ✓ Udržitelný hospodářský rozvoj (hospodářská integrace, podpora investic, průmyslová spolupráce, energetika, doprava, životní prostředí, informační společnost a statistika)
- ✓ Socio-kulturní změny (komunikace, dialog mezi kulturami, rovnost pohlaví, mládež a občanská společnost)

Více informací k plánovanému využití těchto regionálních programů ENPI jednotlivými státy [zde](#).

Specificky k vybraným oblastem spolupráce pak více informací zde:

- ✓ [průmyslová spolupráce](#) (doprava, energetika a životní prostředí)
- ✓ [podpora investic](#)

2.2.2.3 Interregionální programy

ENPI obsahuje obecné inovativní prvky, kterými jsou:

- I. **podpora reforem** prostřednictvím spolupráce mezi veřejnou správou v partnerské zemi a ekvivalentní institucí a/nebo organizací v členské zemi EU
- II. **podpora vzdělávání** prostřednictvím spolupráce mezi univerzitami a vědeckými institucemi včetně mechanismů pro výměnu studentů a vědeckých pracovníků
- III. **podpora místní správy a samosprávy** prostřednictvím posilování prvků demokracie a dobrého vládnutí, a v neposlední míře také
- IV. **podpora investic** prostřednictvím mobilizace finančních prostředků na velké a středně velké infrastrukturní projekty v oblasti dopravy, energetiky, životního prostředí a sociální péče

K podpoře reforem slouží především

- ✓ [Twinning](#)
- ✓ [TAIEX](#)
- ✓ [SIGMA](#)

Více informací k technické spolupráci [zde](#).

K podpoře vzdělávání slouží především

- ✓ [TEMPUS](#)
- ✓ [ERASMUS MUNDUS](#)

K podpoře místní správy a samosprávy slouží především

- ✓ [programy na podporu občanské společnosti a místních samospráv](#)

A k podpoře investic pak slouží především

- ✓ [NIF](#)

2.2.2.4 Programy regionální spolupráce

Programy regionální spolupráce představují v Evropské politice sousedství klíčový prvek, který přispívá k hospodářské i politické integraci jednotlivých partnerských zemí v regionu. Mezi hlavní regionální iniciativy patří:

- ✓ [Východní partnerství](#)
- ✓ [Unie pro Středomoří](#)
- ✓ [Synergie Černého moře](#)

Více informací k jednotlivým regionálním programům [zde](#).

2.2.2.5 Programy přeshraniční spolupráce

Programy přeshraniční spolupráce patří v politice sousedství ke klíčovým a zejména při podpoře udržitelného hospodářského vývoje sehrávají velmi významnou roli pro finanční řízení jednotlivých návazných programů, založených i v těchto obou regionech na koncepci strukturální politiky EU.

Více informací k jednotlivým programům přeshraniční spolupráce [zde](#).

2.2.3 Právní základ ENPI

Právním základem finančního nástroje ENPI je Nařízení EP a Rady č. 1638/2006 ze dne 24. 10. 2006 a Nařízení Komise č. 951/2007 ze dne 9. 8. 2007, kterým se provádí programy přeshraniční spolupráce financované z Nařízení EP a Rady č. 1638/2006 ze dne 24. 10. 2006.

Více informací [zde](#).

2.2.4 Jednotný nástroj ENPI

ENPI od roku 2007 nahradilo dřívější programy TACIS, MEDA a programy spolupráce s okupovanými palestinskými územími (od 1. 1. 2007), které v období 2007 – 2013 fungují již jednotně pod nástrojem ENPI.

2.2.5 Kontaktní údaje pro programy ENPI

Evropské politice sousedství se primárně věnuje **GŘ pro rozvoj (DEVCO)**, na jehož webových stránkách jsou k dispozici také veškeré [informace](#).

Vzhledem k tomu, že v případě sousedských zemí dochází ve větší míře k decentralizaci pomoci EU, je rovněž účelné aktuality sledovat i na webových stránkách jednotlivých **Delegací Evropské unie** [zde](#) nebo [zde](#).

Kontakty na osoby **v sousedských zemích** odpovědné za technickou pomoc [zde](#).

Kontakty na osoby **v členských zemích EU** odpovědné za technickou pomoc [zde](#).

Přenos know-how a investice v zemích sousedství podporuje EU také prostřednictvím sítí:

- ✓ Twinning
- ✓ [TAIEX](#)
- ✓ [SIGMA](#)

a národních kontaktních míst na podporu vzdělávacích programů **GŘ pro vzdělávání a kulturu** (více informací [zde](#)).

2.2.6 Praktické informace k programům ENPI

Aktuální výzvy a výběrová řízení [zde](#).

Praktický průvodce [zde](#).

a dále [zde](#).

V případě zájmu o některý z těchto programů ENPI doporučujeme rovněž vedle výše uvedených institucí a osob kontaktovat náš místně příslušný Zastupitelský úřad ČR v dané zemi anebo [Ministerstvo zahraničních věcí ČR](#). Praktické informace Vám může podat [agentura na podporu exportu CzechTrade](#) nebo [Stálé zastoupení ČR v Bruselu](#).

2.3 Země Asie, Střední Asie, Latinské Ameriky a Středního východu

V rámci cíle omezení chudoby, udržitelného hospodářského a sociálního rozvoje, společně s postupnou integrací rozvojových zemí do světového hospodářství a za účelem naplnění Rozvojových cílů tisíciletí zaměřuje EU svoji rozvojovou spolupráci na 48 zemí Asie, Střední Asie, Latinské Ameriky, Blízkého východu a Jižní Afriky, jejíž účelovost zvyšuje prostřednictvím finančního nástroje **DCI - Nástroj pro rozvojovou spolupráci**. Tento nástroj vedle realizace vlastní rozvojové politiky EU dále podporuje i doprovodná opatření a pět tematických programů, které jsou vedle programů bilaterální spolupráce přístupné i státům ACP a ENPI. Zvláštní pomoc je přitom věnována 18 zemím ACP, které provedly v souladu se stanovenými požadavky reformy v sektoru cukru.

Finanční prostředky na DCI v tomto teritoriu pro období současné finanční perspektivy EU 2007 - 2013 přitom činí **16,9 mld. EUR**.

2.3.1 Abecední přehled zemí DCI

2.3.1.1 Země v Asii

✓ Afgánistán	✓ Laos
✓ Bangladéš	✓ Malajsie
✓ Barma	✓ Maledivy
✓ Bhútán	✓ Mongolsko
✓ Čína	✓ Nepál
✓ Filipíny	✓ Pákistán
✓ Indie	✓ SríLanka
✓ Indonésie	✓ Thajsko
✓ Kambodža	✓ Vietnam
✓ KLDK	

2.3.1.2 Země ve střední Asii

- ✓ [Kazachstán](#)
- ✓ [Kyrgyzstán](#)
- ✓ [Tádžikistán](#)
- ✓ [Turkmenistán](#)
- ✓ [Uzbekistán](#)

2.3.1.3 Země v Latinské Americe

✓ Argentina	✓ Mexiko
✓ Bolívie	✓ Nikaragua
✓ Brazílie	✓ Panama
✓ Guatemala	✓ Paraguay
✓ Honduras	✓ Peru
✓ Chile	✓ Salvador
✓ Ekvádor	✓ Uruguay
✓ Kolumbie	✓ Thajsko
✓ Kostarika	✓ Venezuela
✓ Kuba	

2.3.1.4 Země na Středním východě

- ✓ [Írán](#)
- ✓ [Irák](#)
- ✓ [Jemen](#)
- ✓ [Omán](#)
- ✓ [Saudská Arábie](#)

2.3.1.5 Země v jižní Africe

- ✓ [JAR](#)

2.3.2 Regionální programy DCI

2.3.2.1 Sektorové programy pro region Asie

Region Asie představuje pro EU významného partnera z hlediska ekonomického, politického i kulturního. V této oblasti žije více než polovina světové populace a nachází se zde čtvrtina hospodářského světového bohatství a klíčových energetických zdrojů. Zároveň ale v tomto regionu žije více než 2/3 nejchudších lidí světa. Mezi další problematické oblasti, se kterými se region potýká, patří klimatické změny a s nimi spojená zhoršená kvalita životního prostředí, vnitřní konflikty a ilegální obchod.

Pomoc poskytovaná ze strany EU prostřednictvím DCI se přitom zaměřuje na následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ Regionální integrace
- ✓ Vysokoškolské vzdělávání
- ✓ Ochrana životního prostředí
- ✓ Ochrana života a zdraví lidí a zvířat
- ✓ Obchod a podnikání
- ✓ Uprchlíci a vykořenění lidé

Více informací o DCI programech v tomto regionu [zde](#).

2.3.2.2 Sektorové programy pro region střední Asie

Region střední Asie zaujímá pro EU zvláštní postavení, a to jak z pohledu naplnění Rozvojových cílů tisíciletí, tak i otázek vlastní bezpečnosti a diverzifikace zdrojů nerostných surovin. Země regionu se potýkají s nedostatečně vyvinutou občanskou společností, procesem demokratizace, poddimenzovaným vzděláváním a vedle negativních vlivů na životní prostředí pak i zastaralou infrastrukturou a vnitřními konflikty.

Pomoc poskytovaná ze strany EU prostřednictvím DCI se přitom zaměřuje na následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ [Doprava](#)
- ✓ [Rozvojemalých a středních podniků](#)
- ✓ [Ochrana životního prostředí](#)
- ✓ [Kontrola hranic a boj proti drogám](#)
- ✓ [Vzdělávání a věda](#)

Více informací o DCI programech v tomto regionu [zde](#).

2.3.2.3 Sektorové programy pro region Latinské Ameriky

Hlavním cílem evropských programů podpory Latinské Ameriky je udržování sociální koheze a posílení regionální integrace tak, aby v tomto regionu došlo ke konsolidaci občanské společnosti, podpoře mírového jednání, ke zvýšení hospodářské výkonnosti jednotlivých zemí regionu a rozvoji vzájemné obchodní výměny.

Pomoc poskytovaná ze strany EU prostřednictvím DCI se přitom zaměřuje na následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ Podpora regionální spolupráce
- ✓ Podpora rozpočtů jednotlivých zemí

Více informací o DCI programech v tomto regionu [zde](#).

2.3.2.4 Sektorové programy pro region Blízkého východu

Programy podpory EU zemím Blízkého východu jsou upraveny tak, aby zohledňovaly ekonomické, politické a sociální aspekty každé země. Tato podpora pak zohledňuje stav vzájemných vztahů jednotlivých zemí s EU a jejím hlavním cílem je udržet co nejširší okruh aktivních otázek zahrnující problematiku lidských práv, občanské společnosti, posilování kapacit a hospodářského rozvoje.

Pomoc poskytovaná ze strany EU prostřednictvím DCI se přitom zaměřuje na následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ Dlouhodobá podpora
- ✓ Náprava obtížných vztahů

Více informací o DCI programech v tomto regionu [zde](#).

2.3.2.5 Sektorové programy pro region jižní Afriky a země ACP

Programy podpory EU zemím ACP zahrnují vždy celou řadu zemí najednou, což díky centralizovanému systému této podpory u sdílených potřeb a problémů umožňuje navrhnout rychlá a flexibilní řešení. Pomoc poskytovaná ze strany EU prostřednictvím DCI se přitom zaměřuje na následující **oblasti spolupráce**:

- ✓ [Rozvoj soukromého sektoru](#)
- ✓ [Podpora obchodu](#)

Více informací o DCI programech v tomto regionu [zde](#).

2.3.3 Tematické programy DCI

Více informací o tematických programech DCI [zde](#).

2.3.4 Právní základ DCI

Právním základem finančního instrumentu DCI je Nařízení EP a Rady č. 1905/2006 ze dne 18. 12. 2006, kterým se zřizuje finanční nástroj pro rozvojovou spolupráci.

Více informací [zde](#).

2.3.5 Jednotný nástroj DCI

Tematické programy DCI před rokem 2007 byly realizovány v následujících oblastech: přístup k vnější pomoci, rovnost mužů a žen, migrace a azyl, boj proti nemocem vyplývajícím z chudoby, reprodukční zdraví, podpora lidem, zachování a udržitelné řízení zdrojů tropických lesů, plné začlenění ochrany životního prostředí do rozvojové spolupráce, spolupráci s JAR, decentralizaci pomoci, spolufinancování nevládních organizací, zvláštní opatření ve vztahu k potravinové bezpečnosti a ALA (od 1. 1. 2007). Po roce 2007 byly tematické programy DCI sloučeny do následujících šesti oblastí (viz kapitola 2.3.3).

2.3.6 Kontaktní údaje pro programy DCI

Rozvojové politice EU se primárně věnuje **GŘ pro rozvoj (DEVCO)**, na jehož webových stránkách jsou k dispozici také veškeré [informace](#).

Přestože je vůči rozvojovým zemím zachován centralizovaný systém pomoci EU, je v případě konkrétních zemí rovněž účelné aktuality sledovat i na webových stránkách jednotlivých **Delegací Evropské unie** [zde](#).

V daném ohledu pak proto užitečné informace lze nalézt i na webových stránkách

- ✓ [GŘ pro obchod](#) na straně jedné a
- ✓ [GŘ pro humanitární pomoc](#) na straně druhé.

I zde působí národní kontaktní místa na podporu vzdělávacích programů **GŘ pro vzdělávání a kulturu** (více informací [zde](#))

2.3.7 Praktické informace k programům DCI

Aktuální výzvy a výběrová řízení [zde](#).

Praktický průvodce [zde](#).

Bližší informace je možné přímo získat i **na EuropeAid** [zde](#).

V případě zájmu o některý z těchto programů DCI doporučujeme rovněž vedle výše uvedených institucí a osob kontaktovat náš místně příslušný Zastupitelský úřad ČR v dané zemi anebo [Ministerstvo zahraničních věcí ČR](#). Praktické informace Vám může podat [agentura na podporu exportu CzechTrade](#) nebo [Stálé zastoupení ČR v Bruselu](#).

2.4 Země ACP (Afrika, Karibik a Tichomoří)

2.4.1. Evropský rozvojový fond

Hlavním nástrojem rozvojové spolupráce EU pro země Afriky, Karibiku a Tichomoří (ACP) a pro zámořská území EU (OCT) je EDF - **Evropský rozvojový fond** ([zde](#)). Tento fond není součástí společného rozpočtu EU, ale je tvořen zvláštními příspěvky členských států EU. Evropská komise jeho prostřednictvím poskytuje pomoc různým sektorům, které ovlivňují ekonomiku a sociální soudržnost v rozvojových zemích, a cílem programů EDF je podpora hospodářského, sociálního a kulturního rozvoje zemí a posílení míru a politické stability v regionu. V centru pozornosti přitom stojí zejména potírání chudoby v jednotlivých zemích.

EDF sestává z několika nástrojů, mezi něž patří granty, rizikový kapitál a úvěry soukromému sektoru. Nástroje Stabex a Sysmin určené na pomoc zemědělství a těžebnímu průmyslu zrušila nová dohoda o partnerství podepsaná v červnu 2000 v Cotonou. Tato dohoda také zjednodušila fungování EDF a zavedla systém klouzavého programování, čímž zajistila fondu větší flexibilitu a přenesla na státy ACP větší odpovědnost.

10. EDF pokrývá období 2008 – 2013 a disponuje celkovým rozpočtem ve výši 22,682 miliardy EUR. Z této částky je 21,966 miliardy EUR přiděleno zemím ACP, 286 milionů EUR je určeno zámořským územím (OCT) a 430 milionů EUR má k dispozici Komise na podpůrné výdaje spojené se zajišťováním programu a realizací EDF. Částka pro země ACP je rozdělena takto: 17,766 miliardy EUR na národní a regionální programy, 2,7 miliardy EUR mezi samotnými státy ACP a uvnitř regionů a 1,5 miliardy EUR ve prospěch investiční facility ACP. Inovací v 10. EDF je vytvoření „pobídek“ pro každou zemi.

Priority každého programu na úrovni státu na období 5-7 let definují **strategické dokumenty** [Country Strategy Papers](#). V rámci [regionální spolupráce](#) je také financována [EU-ACP Water Facility](#), [EU-ACP Energy Facility](#) a [EU-ACP Infrastructure Trust Fund](#). EU-ACP Water Facility se má stát katalyzátorem, který podpoří rozvoj a reformu odvětvových politik v dané oblasti a využije pružné a novátorské metody financování projektů a programů pro přívod vody a hygienu. EU-ACP Energy Facility je zaměřena na podporu zvýšení přístupu k udržitelným technologiím v zemědělských a izolovaných oblastech zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří.

2.4.2. Právní základ EDF

Určujícím právním základem je [Dohoda z Cotonou](#) (2000), která vytváří rámec pro vztahy spolupráce Evropské unie (EU), rozvoj hospodářství, sociální a kulturní rozvoj zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří (ACP).

Ústředním cílem je omezování a později vymýcení chudoby, ale spolupráce má současně napomáhat míru, bezpečnosti, politické a demokratické stabilitě zemí ACP. V této souvislosti jednají partneři dohody společně, aby postupně dosáhli [Rozvojových cílů tisíciletí](#) (MDGs).

Dohoda z Cotonou je založena na rovnosti partnerů a vlastnictví rozvojových strategií. Byla podepsána 23. června 2000 na 20 let a může být revidována každých pět let. Naposledy byla [revidována v roce 2010](#).

Vztahy se zeměmi Afriky, Karibiku a Tichomoří (ACP) se kromě dohody z Cotonou řídí vnitřní dohodou k právě probíhajícímu Evropskému rozvojovému fondu (10. EDF). [Vnitřní dohoda](#) kromě jiného stanovuje jednotlivé soubory finančních prostředků 10. Evropského rozvojového fondu. Neméně důležitá jsou [pravidla implementace 10. EDF](#). Pravidla týkající se všech finančních operací pro 10. Evropský rozvojový fond jsou pak obsahem [finančního nařízení](#).

2.4.3. Praktické informace k programům EDF

Aktuální výzvy a výběrová řízení [zde](#).

Praktický průvodce [zde](#).

Bližší informace je možné přímo získat i **na EuropeAid** [zde](#).

3 ZAPOJENÍ DO PROGRAMŮ ZAHRANIČNÍ POMOCI EU

Důležité je na samém začátku zdůraznit, že tendrová řízení i většina výzev v rámci programů zahraniční pomoci EU jsou spravovány jednotlivými Delegacemi Evropské komise ve třetích zemích, popřípadě přímo Evropskou komisí z Bruselu či speciálně vytvořeným sekretariátem daného programu, a nikoli státními úřady v ČR. Subjekty, které se o tyto programy uchází, musí nejen prostředí v těchto třetích zemích znát, ale mít také dostatečnou kapacitu pro přípravu a vlastní realizaci této účasti za hranicemi EU.

3.1 Co je k účasti potřeba znát?

Programy zahraniční pomoci EU podléhají systému víceletého programování, který je založen na několika fázích. V současné době se plánování a veškerá implementace týká sedmileté finanční perspektivy EU 2007 – 2013.

Právním základem každého programu zahraniční pomoci EU je zvláštní **nařízení**, které stanovuje cíle, priority, příjemce finanční podpory, prostředky i způsob implementace programu. Podrobnější prováděcí pravidla jsou v závislosti na konkrétním regionu světa stanovována v Nařízeních přijímaných ze strany Evropské komise.

Strategické dokumenty definují priority každého programu na úrovni státu – **CSPs** (Country Strategy Papers) nebo regionu – **RSPs** (Regional Strategy Papers) a tyto dokumenty tvoří základní rámec vzájemné spolupráce mezi EU a danou zemí (regionem), analyzují výchozí stav, definují cíle a uvádějí prioritní sektory spolupráce. České subjekty, které v daném ohledu zamýšlejí podnikat rozvojové aktivity v příslušné zemi, by měly velmi dobře znát dané teritoriální programy EU nejen pro danou zemi, ale i pro celý region.

Víceleté indikativní finanční rámce – MIFFs (Multi-annual Indicative Financial Frameworks) představují důležitý mezičlánek mezi strategickými dokumenty a operačními akčními plány. Vedle zaměření a určení možných forem programů, tyto dokumenty a víceleté plánovací dokumenty **NIPs/ MIPDs** (National Indicative Plans/ Multi-annual Indicative Planning Documents) stanovují podrobnosti ohledně finančních alokací na období cca 3 let, způsoby řízení projektů, indikativní termíny a u každého z programů rovněž i daný okruh „příjemců“.

Na základě priorit stanovených ve strategických dokumentech a rozpočtu vyplývajícího z aktualizace víceletých indikativních rámců se následně sestavují **roční akční plány – AAPs/ NPs** (Annual Action Programmes/ National Programmes), které pro následující kalendářní rok a stát či region stanovují již konkrétní cíle a zvolená opatření pro spolufinancování EU. Opatření jsou doplněna konkrétními **Action Fiches/ Project Fiches**, které obsahují detailní informace o takto vybraných opatřeních, o jejich přesném zaměření, o účinku, zodpovědných osobách apod. Pro realizaci každého ročního akčního plánu je přitom z celkového rozpočtu vyčleněn příslušný finanční limit, který se následně sleduje a na jehož základě a ve spolupráci s institucemi přijímajícího státu jsou připravovány již konkrétní projekty a grantová schémata. Jejich realizace má k naplnění cílů vždy daného akčního plánu přispět.

Za stanovení priorit, přípravu programů a strategických dokumentů odpovídají Generální ředitelství Evropské komise, která spolupracují s Evropskou službou pro vnější činnost (ESVA), Delegacemi EU, přijímajícími zeměmi a všemi relevantními sektorovými GŘ Evropské komise, Evropskou investiční bankou a jinými aktéry:

- ✓ IPA: **GŘ pro rozšíření** + GŘ pro regionální rozvoj, GŘ pro zaměstnanost, sociální věci a rovné příležitosti a GŘ pro zemědělství a rozvoj venkova
- ✓ ENPI: **GŘ pro rozvoj** + GŘ pro regionální rozvoj
- ✓ DCI: **GŘ pro rozvoj** + GŘ pro rozvoj, GŘ pro obchod a GŘ pro humanitární pomoc
- ✓ EDF: **GŘ pro rozvoj** + GŘ pro vnější vztahy

Implementaci zahraniční pomoci EU zajišťuje Úřad pro rozvojovou spolupráci **EuropeAid**. Úřad je útvarem Evropské komise a odpovídá za řízení zahraniční pomoci EU financované ze všeobecného rozpočtu EU i z Evropského rozvojového fondu s výjimkou předvstupní pomoci, makroekonomické finanční pomoci, humanitární pomoci a prostředků vynaložených v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

V odpovědnosti Úřadu EuropeAid je i příprava ročních akčních plánů, jejich realizace a evaluace, přičemž realizace výběrových řízení a uzavírání smluv mohou být delegovány i na **instituce států přijímajících pomoc** a tzv. zadavatele. Mezi nimi vždy velkou roli hrají místní Delegace Evropské komise, které se právě společně s institucemi přijímající země podílí především na přípravě a kontrole nejen u malých lokálních projektů, ale i u jednotlivých výběrových řízení na tzv. dodavatele. Stejně tak, jako při uzavírání a při kontrole smluv, na jejichž základě je daná pomoc EU třetím zemím poskytována.

Cílem programů zahraniční pomoci EU je dosažení rozvoje vybraného regionu nebo státu. Programy neslouží k prosazení evropských firem na trzích třetích zemí. **Firmy se nicméně mohou uplatnit při realizaci konkrétních projektů**, které se v rámci zahraniční pomoci připravují a které k plnění cílů této pomoci přispívají.

Klíčovou informací pro českou podnikatelskou sféru je skutečnost, že tyto programy jsou ve většině případů také dostupné pro české subjekty tzn., že česká firma či profesní asociace se může v rámci tendrového či grantového řízení ucházet se svým projektem o získání tendru či grantu. Velmi často se o zveřejněná výběrová řízení či vyhlášené výzvy k podávání projektů zajímají a ucházejí také poradenské společnosti a konzultanti. Dodavatelé konkrétního zboží či služby však nepřicházejí v těchto programech zkrátka. Většina projektů realizovaných konzultantskými společnostmi se neobejde bez subdodavatelů, resp. povaha řady tendrů nabízí možnost přímé účasti konkrétního dodavatele.

Projekty zahraniční pomoci EU jsou implementovány především

- ✓ **v rámci tendrů prostřednictvím výběrových řízení**
- ✓ **anebo v rámci grantů prostřednictvím výzev k předkládání projektů,**

kteří je možné nalézt na následující webové adrese anebo na adresách jednotlivých Delegací EU [zde](#) a [zde](#) a to na základě volné a rovné soutěže mezi oprávněnými subjekty. Výběrová řízení jsou vypisována formou veřejných zakázek, které lze dle předmětu této zakázky dělit na:

- ✓ **Dodávky:** dodávky materiálu a zboží; umístění, instalace a údržba; (např. vybavení pro policii v Albánii)
- ✓ **Služby:** zpracování studií nebo poskytnutí odborné pomoci, poradenské služby (např. poradenství v oblasti reformy systému sociálního zabezpečení na Ukrajině nebo poradenství v oblasti daňové reformy v Rusku),
- ✓ **Práce:** stavební či inženýrská činnost (např. stavba hraničního přechodu v Rusku nebo rekonstrukce dálnice v Ázerbájdžánu)

Prostřednictvím výběrových řízení jsou pak poptávány přesně definované služby, dodávky a práce, které jsou potřebné k realizaci konkrétního projektu. Firmy, které ve výběrových řízeních uspějí, získají smlouvu na realizaci služeb, dodávek či prací.

V případě výzev k předkládání projektů poskytovatel (např. Evropská komise) stanoví rámcové cíle a podmínky a formou grantů (Veškeré potenciální žadatele o granty od Evropské komise, které se týkají programů zahraniční pomoci EU, soustřeďuje databáze [PADOR](#)), podporuje projekty, které těmto podmínkám a cílům vyhovují nejlépe.

3.2 Jak se mohou do programů zahraniční pomoci EU zapojit české firmy?

V případě, že má firma zájem účastnit se programů zahraniční pomoci EU, základní krok představuje seznámení s příslušným národním strategickým dokumentem. Strategické dokumenty lze nalézt na internetových stránkách Evropské komise:

- ✓ v případě rozšíření u **GŘ pro rozšíření** ([zde](#))
- ✓ a v případě vnější pomoci u **EuropeAid** ([zde](#))

Důležité je nicméně přesně znát pravidla implementace a podmínky účasti, které jsou v obecné rovině identické pro všechny programy. Je nutné sledovat aktuální příležitosti v podobě připravovaných a vypsaných výběrových řízení a výzev k předkládání projektů. Tyto informace jsou velmi jednoduše a přehledně dostupné na internetových stránkách provozovaných opět Úřadem pro spolupráci EuropeAid, a to ve zvláštní sekci s názvem [Funding](#), kde jsou k dispozici i příslušné roční akční plány na jednotlivá léta a další důležité informace:

- ✓ Latest Publications (Naposledy zveřejněné výzvy/ výběrová řízení) – zobrazí soubor výzev/ výběrových řízení, která byla publikována v posledních deseti kalendářních dnech.
- ✓ Search by reference (Vyhledávání dle referenčního čísla) – pokud známe referenční číslo, je možné podle něj vyhledat konkrétní výzvu/ výběrové řízení (v tomto případě se zobrazí pouze požadovaný záznam).
- ✓ Advanced Search (Pokročilé vyhledávání) – umožní prostřednictvím zadaných kritérií vymezit výzvy/ výběrová řízení, která nás zajímají. Takovými kritérii jsou:
 - typy programů - regionální, tématické, další;
 - typy projektů - vyhledávají se výběrová řízení podle typu smlouvy, tzn. Granty (GRANTS), služby (SERVICES), dodávky (SUPPLIES) a práce (WORKS)
 - podle statutu - je možné vyhledávat připravovaná řízení (FORECAST), vypsaná řízení (OPEN) anebo již uzavřená řízení (CLOSED)
 - podle geografického hlediska – vyhledávají se regionální programy a programy pro jednotlivé země;
 - podle data uveřejnění - před/ po konkrétním datu

Po odeslání dat se zobrazí seznam výběrových řízení, který odpovídá zadané kombinaci. Každý odkaz na určité výběrové řízení je průběžně aktualizován a jsou přidávány jednotlivé dokumenty platné pro různé fáze výběrového řízení včetně tzv. shortlistů (užší seznam uchazečů) a oznámení o úspěšném uchazeči u již uzavřených řízení.

Prostřednictvím vyhledavače výběrových řízení je tak možné se přímo seznámit s příklady konkrétních výběrových řízení, s jejich tématickým zaměřením pro jednotlivé státy nebo regiony a také prostudovat skutečné příklady zadávací dokumentace vztahující se ke skutečným projektům.

U otevřených a zejména připravovaných řízení je pak potřeba postupovat podle postupů vztahujících se na daná výběrová řízení podle zdroje financování projektu (všeobecný rozpočet EU a EDF), které jsou pro uzavření smlouvy předepsány u každého druhu zakázky (služby, dodávky a práce) zvláště, a které lze nalézt v Praktickém průvodci smluvních procedur pro vnější akce Evropské komise, jehož aktuální znění Evropská komise uveřejňuje na adrese [zde](#).

Tento praktický manuál je samostatným pracovním nástrojem, který zahrnuje veškeré programy zahraniční pomoci EU a uvádí:

- ✓ **obecné podmínky** pro účast v programech zahraniční pomoci EU (např. kdo je oprávněn předkládat nabídky, výši kontraktů, technický popis nabídek, složení hodnotící komise, způsob hodnocení projektů atd.)
- ✓ detailní **postupy výběrových řízení** platné pro dané typy smluv ve stanovených finančních limitech
- ✓ **standardní formáty a formuláře dokumentů**, které musí ve výběrových řízeních a výzvách uchazeči k předkládání svých projektů použít

V případě českých firem, které uvažují o účasti ve výběrových řízeních poprvé, bude nicméně nejdůležitější postupně získat praktické zkušenosti. Příprava konkurenceschopné nabídky podle těchto stanovených postupů je časově, administrativně a v některých případech i finančně náročný proces. Je nutné zpracovat veškerou dokumentaci dle předepsaných požadavků, vyvarovat se administrativních chyb a seznámit se s problematikou v přijímajícím státě. Často je potřeba zemi navštívit ještě před podáním nabídky. Nabídky a veškerá související dokumentace musí být většinou zpracovány v angličtině.

Evropská komise klade na účastníky výběrových řízení velké nároky, které představují záruku, že vybraná firma bude schopna zakázku realizovat. Jedná se o nároky na prokázání finanční, technické nebo odborné kapacity a relevantních zkušeností. Velký důraz je kladen na předchozí úspěšnou účast na projektech EU anebo jiných mezinárodních projektech.

Malá zkušenost firem s účastí v takovýchto projektech, nemusí znamenat překážku pro úspěch ve výběrovém řízení EU. Je běžné, že firmy vstupují do výběrových řízení v konsorciích několika subjektů, a i zde se může tedy jednat o prospěšné spojení zkušených a méně zkušených uchazečů.

Mezi úspěšné české subjekty patří organizace, které už mají s vnějšími projekty EU zkušenost a umějí vytvářet aliance s organizacemi z jiných ČS EU. Mezi nejčastější příčiny neúspěchu provozatelů patří zejména:

- Formální nedostatky (pozdní doručení žádosti, neúplná dokumentace, dokumentace neodpovídá předlohám Komise, absence překladů, chybí podpis)
- Absence dostatečné tendrové jistiny (na dodávky a práce)
- Žadatel nespĺňuje kritéria Komise o profilu uchazeče
- Finanční nabídka není v oddělené obálce
- Nedostupnost odborníků v požadovaných termínech (nutné tzv. prohlášení o exkluzivitě)
- Odborníci nemají požadované zkušenosti (důraz je kladen na životopis klíčového experta)
- Pouhé „opsání“ referenčních podmínek projektu ze zadání Komise
- Nabídka neodpovídá technickým požadavkům (ToRs u služeb, technická specifikace u zboží)
- Nezpůsobilost původu dodávek
- Neporozumění zadání projektu v kontextu legislativy EU (informace je nutno dohledávat v různých dokumentech EU)
- Podmínky výběrových řízení mohou být pro menší subjekty nastaveny přísně (požadované zkušenosti, rozpočtová linka atd.), bez uzavření aliance s ostatními ČS EU se šance snižuje
- Neúspěšný uchazeč si nevyžádá vysvětlení od Komise a nepoučí se do příště

Kromě programů zahraniční pomoci EU existují i **bilaterální programy ČR** se třetími státy. Základní informace o těchto programech ČR pro zahraniční pomoc najdete na stránkách [Ministerstva zahraničních věcí](#) nebo na stránkách [České rozvojové agentury](#) a aktuálních stránkách [BusinessInfo.cz](#). V sekci technické spolupráce internetové stránky České rozvojové agentury zároveň informují o **programech mezinárodních organizací** (např. OSN a Světová banka), do kterých mají rovněž české subjekty možnost vstoupit. Dále mají české subjekty také možnost účastnit se **bilaterálních programů ostatních členských států EU**.

3.3 Co jsou to sektorové semináře a kde je možné získat více informací o zahraniční pomoci EU?

Sektorové semináře k programům zahraniční pomoci EU mají svoji tradici již od roku 1998. Jejich prostřednictvím získávají firmy potřebné informace o tom, jaké programy zahraniční pomoci EU jsou v konkrétním sektoru (např. doprava, vodní hospodářství, energetika, vzdělávání) k dispozici a kde bude (v následujícím období) probíhat jejich aktuální implementace.

Těchto seminářů, které společně s národními organizacemi na podporu obchodu a vybranými partnery organizují Stálá zastoupení (SZ) členských zemí EU - více informací [zde](#) - se přitom díky

- ✓ [Stálému zastoupení České republiky při Evropské unii](#)
- ✓ [České podnikatelské reprezentaci při EU - CEBRE](#)
- ✓ a [CzechTrade](#)

mohou účastnit i české firmy. Semináře se konají dvakrát ročně v Bruselu a mají podobu celodenních setkání. Firmy zde získají informace od zástupců Evropské komise o aktuálním stavu programů a o nových iniciativách. Seminář také poskytuje **prostřednictvím networkingu** příležitost podělit se o zkušenosti s podnikateli z ostatních členských zemí EU, kteří se programů zahraniční pomoci již účastní, a zejména i navázat kontakty se zkušenějšími a potenciálními partnery.

Zájem o rozvojovou spolupráci ze strany českých firem narůstá. V roce 2008 se počet úspěšných uchazečů z ČR zvýšil meziročně z 3 na 9, a celkový příjem z těchto programů přesáhl v meziročním srovnání částku 334 milionů korun.

V ČR pak více informací k programům zahraniční pomoci EU možno získat i zde:

- ✓ [Platforma podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci](#)
- ✓ [Enterprise Europe Network ČR](#)